

ปัจจัยสำคัญที่สร้างสรรค์งานดนตรี

ปัจจัยสำคัญที่สร้างสรรค์งานดนตรี

จินตนาการของนักแต่งเพลง

การแต่ง การประพันธ์บทเพลงแต่ละบทเพลงนั้น ผู้ประพันธ์แต่ละท่านจะมีความคิด เทคนิค จินตนาการ เพื่อให้เกิดความไพเราะของบทเพลง โดยอาจจะใช้สิ่งแวดล้อมต่างๆที่อยู่รอบตัวของผู้ประพันธ์หรือประสบการณ์ต่างๆของผู้ประพันธ์ เป็นแรงบันดาลใจในการแต่งบทเพลง

นอกจากผู้ประพันธ์จะต้องมีจินตนาการในการสร้างสรรค์บทเพลงนั้นแล้ว ท่านผู้ประพันธ์จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีนั้นๆด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความไพเราะ ความถูกต้องตามหลักดุริยางคศาสตร์ และสามารถถ่ายทอดอารมณ์มาสู่ผู้ฟังให้เกิดความเข้าใจในบทเพลงนั้นๆได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในการประพันธ์เพลงไทย จะมีลักษณะของการประพันธ์เป็น ๒ ส่วนคือ

1. เพลงที่ใช้บรรเลงอย่างเดียว

เพลงประเภทนี้จะมีการบรรเลงโดยคนตรีล้วนๆ เช่น เพลงหน้าพาทย์ [1] เพลงเรื่อง [2] เพลงโหมโรงเสภา

[1]

[2]

[3]

การประพันธ์เพลงประเภทนี้จะต้องอาศัยหลักของดุริยางคศาสตร์ในเรื่องของ**บันไดเสียง** และสังคีตลักษณะต่างๆเข้ามาเป็นส่วนประกอบเพื่อให้เกิดอารมณ์ของเพลงตามอารมณ์ที่ผู้ประพันธ์ได้ตั้งใจไว้ ทั้งยังต้องมีความชำนาญในเรื่องทฤษฎีและการปฏิบัติดนตรีเป็นอย่างดีอีกด้วย ดังตัวอย่างการประพันธ์เพลง โหมโรงมหาราช ของท่านครูมนตรี ตราโมท ที่ท่านได้ประพันธ์ขึ้นในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงเจริญพระชนมพรรษา 5 รอบ 60 พรรษา เมื่อปีพุทธศักราช 2530 ซึ่งครูมนตรี ตราโมท ท่านได้นำเอา**เพลงพระราชนิพนธ์** สายฝน ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นแนวทางในการประพันธ์เพลง เพื่อให้เข้ากับโอกาสที่จะนำไปบรรเลงดังกล่าวด้วย ซึ่งเพลง โหมโรงมหาราชนี้ เป็นเพลงที่มีความไพเราะน่าฟัง มีลูกล้อลูกขัด ที่สนุกสนาน ทั้งในตอนท้ายท่านยังได้นำเพลงพระราชนิพนธ์สายฝน มาต่อท้ายเพลง โหมโรงมหาราช ซึ่งเป็นรูปแบบของการประพันธ์เพลงแบบใหม่ที่ท่านได้คิดได้จินตนาการขึ้นในโอกาสดังกล่าว

2. เพลงที่มีบทขับร้องประกอบ

เพลงประเภทนี้ จะได้แก่ เพลงระบำ **เพลงตับ** [4] **เพลงเถา** [5] เพลงละคร ต่างๆ ซึ่งเพลงเหล่านี้จะมีโอกาสที่จะนำไปใช้บรรเลงแตกต่างกันออกไป ซึ่งการสร้างสรรค์เพลงไทยที่มีบทขับร้องประกอบนี้ ถ้าเป็นจำพวกเพลงเถา ที่มีอัตราจังหวะสามชั้นสองชั้น และชั้นเดียว ส่วนใหญ่แล้วการประพันธ์เพลงประเภทนี้จะนำเอาเพลงในอัตราจังหวะสองชั้น ที่มีอยู่ก่อนแล้วมาแต่งขยายเป็นสามชั้นและตัดลงเป็นชั้นเดียวโดยให้เพลงในแต่ละอัตราจังหวะมีความเป็นสอดคล้องกันไปตามท่วงทำนองเพลง ในการสร้างสรรค์บทขับร้องนั้น จะมีอยู่ 2 วิธีคือ

1) การนำบทขับร้องมาจากวรรณคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีอารมณ์เข้ากับบทเพลง

ในการสร้างสรรค์บทขับร้องประเภทนี้ ผู้ประพันธ์จะนำบทกลอนที่ได้คัดลอกมาจากวรรณคดีเรื่องต่างๆ เช่น ขุนช้างขุนแผน อิเหนารามเกียรติ์ มณีพิชัย พระอภัยมณี

ตัวอย่างบทขับร้องที่มาจากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน [6]

เพลงสี่พระจันทร์ เถา

ดึกก่ำดัดลมพัดมาอ่อนอ่อน	พระจันทร์จรสวางกระจ่างไข
เจียบสังคั่วหัวทั้งวัดป่าเลไลยก์	เจ้าเงรน้อยละห้อยให้คะนึ่งนาง
ไอ้นิมมวลของเงรแก้ว	เจ้าไปแล้วจะรำลึกสิ่งพี่บ้าง
หรืองามปลื้มแม่จะลืมน้ำใจจง	แต่ครุ่นครางครวญคิดจนค่อนคืน
ทำไฉนจึงจะได้นางพิมขม	ให้เคลื่อนคลายอารมณ์สะอื้น
นางฟางเพียงจะกล้ำกลืน	หญิงอื่นหมิ่นแสนไม่นำพา

เพลงลาวดวงเดือน สองชั้น เป็นเพลงพระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ กรมหมื่นพิไชยมหินทโรดม เดิมเพลงนี้ชื่อว่าเพลงลาวดำเนินเกวียน เนื่องจากระองค์ทรงโปรดเพลงลาวดำเนินทรายของ พระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้แต่งทางดนตรีไว้ตามทางร้องแบบสัทวา จึงทรงพระนิพนธ์เพลงที่มีสำเนียงลาวซึ่งมีทำนองไพเราะอ่อนหวาน คล้ายคลึงกับเพลงลาวดำเนินทราย ทรงตั้งชื่อให้ใหม่ว่าเพลงลาวดำเนินเกวียน แต่ในสมัยปัจจุบันนิยมเรียกว่าเพลงลาวดวงเดือน เพราะว่า บทขับร้องขึ้นต้นว่า โอ้ละหนอดวงเดือนเอย ซึ่งเป็นที่ติดหูแก่ผู้ฟัง จึงเรียกว่าเพลงลาวดวงเดือนแต่นั้นมา ซึ่งถือว่าเป็นเพลงไทยเดิมอมตะเพลงหนึ่ง ประวัติของเพลงลาวดวงเดือน มีอยู่ว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ กรมหมื่นพิไชยมหินทโรดมได้เสด็จไปนครเชียงใหม่และเกิดชอบพอกับเจ้าหญิงชมชื่น พระธิดาองค์โตของเจ้าราชสัมพันธ์วงศ์และเจ้าหญิงคำย่น ณ ลำพูน ทรงให้ข้าหลวงใหญ่มณฑลพายัพ เป็นเจ้าแก้วเจราจผู้ขอแต่ได้ถูกทัดทาน จึงไม่มีโอกาสได้สมรสกัน ยังความคิดหวัง โศกเศร้าเสีย อาลัยลา ในเจ้าหญิงชมชื่นเป็นยิ่งนักและได้ทรงพระนิพนธ์เพลงนี้ขึ้นเมื่อใดที่ทรงระลึกนึกถึงเจ้าหญิงชมชื่น ก็จะทรงดนตรีเพลงลาวดำเนินเกวียน(ลาวดวงเดือน) หรือให้มหาดเล็กเล่นให้ฟังตลอดพระชนม์ชีพ

เนื้อเพลงลาวดวงเดือน

เที่ยวแรก	โอ้ละหนอ	ดวงเดือนเอย
	ขอยมาเฝ้า	รักเจ้าสาวคำดวง
	โอ้ตักแล้วหนอ	ขอขอลาส่วง
	อกพี่เป็นห่วง	รักเจ้าดวงเดือนเอย
	ขอลาแล้ว	เจ้าแก้วโกศม
	ขอยนี้รักเจ้าหนอ	ขวัญตาเรียม
	จะหาไหนมาเทียม	เจ้าดวงเดือนเอย
	หอมกลิ่นเกสร	เกสรดอกไม้
	หอมกลิ่นคล้าย	คล้ายเจ้าสุเรียนเอย
	หอมกลิ่นกรุ่นครั้น	หอมมันยังปลอย
	เนื้อหอมพราหมเซย	เราละหนอ
เที่ยวกลับ	โอ้ละหนอ	นวลตาเอย
	ขอยนี้รัก	แสนรักดังดวงใจ
	โอ้เป็นกรรม	ต้องจำจากไป
	อกพี่อาลัย	เจ้าดวงเดือนเอย
	เห็นเดือนแรม	เรศร้างเวหา
	ขอยเบิ่งดูฟ้า(ละหนอ)	เห็นมีดมน
	พี่จะทุกข์ทุกขทน	เจ้าดวงเดือนเอย
	เสียงไก่ขันขาน	มันหวานเจ็ยแจ้ว
	ช่างหวานสุดแล้ว	หวานแจ้วเจ็ยเอย
	ถึงจะหวานเสนาะ	หวานเพราะอะไรเอย
	บ่เหมือนพราหมเซย	เราละหนอ

(บทพระนิพนธ์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าเพ็ญพัฒนพงศ์ กรมหมื่นพิไชยมหินทโรดม)

 แหล่งข้อมูลวิดีโอเพิ่มเติม

- [2] <http://www.youtube.com/watch?v=8BXJYrnYlnU>
- [3] <http://www.youtube.com/watch?v=cs97q7ego04>
- [4] <http://www.youtube.com/watch?v=X0usrp44KAQ>
- [5] http://www.youtube.com/watch?v=3eOWqa_31Ts
- [6] <http://www.youtube.com/watch?v=fnt1bDAkpAA>
- [7] <http://www.youtube.com/watch?v=1nxnAPf075M>
- [8] <http://www.youtube.com/watch?v=4wP2y9UaPY0>